

מנה בנתן

שינוי הדף היומי בדורן קצרו

לע"נ מרן רבי נתן צבי בן רבי אליהו מאיר פינקל זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 43 פרשת נח תשפ"א

עירובין עז-פג

דף עח עוד אמר ר"נ בשם רבה בר אבוה שאם יוצא זיז מהכותל ויש בו ד' על ד' והניח עליו סולם כל שהוא מיצטו, ודוקא כשהושיבו על הזיז ואם הוא מונח לידו על הכותל זה כאילו הרחיבו ואינו מיצטו, עוד אמר רבה בר אבוה, שכותל י"ט צריך זיז אחד באמצע להתירו, ואם יש בו כ' צריך ב' זיזים, ורב חסדא אומר שדוקא כשאינם זה כנגד זה שאז יוכל להוסיף עוד סולם.

רב הונא אומר שאם היה ברה"ר עמוד י' ורחב ד' ונעץ בו יתד כל שהוא מיצטו, ורב אדא בר אהבה מוסיף שדוקא כשהיתד גבוה ג' ולאביי ורבא גם אם אינו גבוה ג' כיון שאין בו כבר מקום להשתמש, ורב אשי אומר שגם אם גבוה ג' אינו ממעט כי יכול לתלות בו משהו, ורב אחא בר רבא שאל את רב אשי מה הדין אם מילא את כולו ביתידות, אמר לו רב אשי שר' יוחנן אמר שבור וחוליינו מצטרף לי' אף שאין יכולת להשתמש שם אלא שיכול להניח משהו ולהשתמש שם, א"כ גם מילאהו ביתידות יכול להניח טבלה ולהשתמש שם.

רב יהודה אומר בשם שמואל שכותל י' צריך סולם י"ד להתירו, שרגליו במרחק ד' מהכותל, ורב יוסף אומר שמספיק סולם י"ג ומשהו, שמספיק שהוא מונח עד טפח מראש הכותל, ואביי אומר שמספיק י"א ומשהו, כיון שיש לבוד פחות מג' לראשו, ורב הונא בר רב יהושע אומר שמספיק ז' ומשהו, שמועיל גם כשהסולם זקוף ויש לבוד, רב אומר שלמד מרבותיו שמועיל סולם זקוף ואינו יודע טעם בכך, ושמואל ביאר שזה כמו איצטבא על איצטבא.

ר' חייא אומר שדקלים של בבל אינם צריכים להיות קבועים שהכובד שלהם קובע אותם, ור' אושעיא אמר זאת על סולמות של בבל שהם כקבועים, וכ"ש דקלים ולר' אושעיא רק דקלים הם כקבועים אך סולמות לא, רב יוסף הסתפק במקרה שיש סולם מב' צדדים וקשים באמצע, אמר רבה שכיון שאין אפשרות לדרוך על הקש א"כ הוא לא מצרף את הסולמות, ואם יש קש מב' צדדים וסולם באמצע, אמר רבה שבסולם ראוי לדרוך וניתן לאחוז בקש, עמוד ב' ואם חקק בכותל להשלים את רוחב השליבות של הסולם אמר רבה שצריך כמלוא גובה הסולם, וזה לא דומה לכותל שלא צריך שיהיה רחב, כי לא נוח לעלות על הסולם אם אין חקק כנגד כולו.

רב יוסף הסתפק במקרה שעשה אילן מחובר לסולם, שגם לדעת רבי שלא גזרו על שבות בין השמשות, אך כאן נאסור כי כל היום אינו יכול לעלות עימו, או שגם לרבנן הוא נחשב פתח אלא שהאיסור של חכמים לעלות באילן בשבת רובץ עליו, וכן יש להסתפק בעשה סולם מאשירה שאמנם ר' יהודה סובר שניתן לקנות בית באיסורי הנאה, זה דוקא לענין מקום העירוב כי אין לו ענין שישמר העירוב בבית אחר שקנה העירוב, אך כאן לא יחשב פתח בסולם של איסור הנאה, או שגם לרבנן הוא פתח אלא שרובץ עליו איסור של אשירה, אמר רבה שאילן מותר ואשירה אסורה, והקשה רב חסדא אדרבה שבאילן איסור שבת גרם לו ולא יחשב כפתח לענין שבת אך אשירה הוא איסור צדדי ולא יאסור פתח זה בשבת, וכן אמר ר"א או ר' יוחנן שאם איסור שבת גרם לו אסור ואם איסור אחר גרם לו מותר, ר"נ בר יצחק

דף עז ר' יוחנן סובר שגם כשאין בגדר ד' מותר לבני החצירות להעלות לגדר ולהוריד ממנו, ולכאורה יש לדייק מדברי המשנה שכתוב עולין שלהעלות חפצים אסור, ויש לומר שכשיש בו ד' על ד' יכולים רק לעלות ואם אין בו ד' על ד' יכולים גם להעלות, ור' יוחנן לשיטתו שרב דימי אמר משמו שמקום שאין בו ד' על ד' בין רה"ר לרה"י יכולים משני הצדדים לכתף עליו אך לא יחליפו מרשות לרשות, וגם רב לא יחלוק בזה על ר' יוחנן והוא דיבר רק על רשויות דאורייתא, אך ברשויות דרבנן סובר רב שחכמים עשו חיזוק יותר משל תורה ולכן אין להעלות על כותל זה מאף חצר.

רב הונא אומר בשם ר"נ שאם יש כותל בין ב' חצירות ומצד אחד גבוה י' ובצד שני שווה לארץ ישתמש בו הצד ששוה לארץ שלו התשמיש נוח יותר ולשני קשה יותר ומה שלזה קל ולזה קשה נותנים לקל, ורב שיזבי אמר בשם ר"נ בחריץ שבין ב' חצירות שמצד אחד עמוק י' וצד אחד שווה לארץ נותנים למי שתשמישו בקלות יותר, ור"נ חידש בב' המקרים שאם היה אומר בכותל שרגילים להשתמש בגובה אך בחריץ אין רגילים להשתמש, ואם היה מחדש בחריץ שאין פחד להשתמש שם אך בגדר שמפחדים שיפלו חפצים אין דרך להשתמש.

אם בא למעט מגובה הגדר אם נשאר ברוחב הכותל ד' מותר להשתמש בשאר הכותל ואם אין שם מקום ד' יכול להשתמש רק במקום המיעוט, ויש להקשות שאם הועיל המיעוט הוא יועיל להכל ואם לא מועיל שלא יועיל גם במקום המיעוט, ורבינא מבאר שמדובר שעקר חוליא מראש הכותל, ואם היה המיעוט ד' הוא כפתח ופחות מד' אינו כפתח, ורב יחיאל אומר שאפילו כפה ספל ממעט ואמנם דבר הניטל בשבת אינו ממעט, אך מדובר שחיברו בקרקע, ואף ששנינו שתאנה פגה שטמנה בקרקע או חררה שטמנה בגחלים מותר ליטול אותם אם הם גלויים קצת אך כאן מדובר כאן בספל שיש לו אוגנים, עמוד ב' ואף ששנינו שהטומן לפת וצננות תחת הגפן כשמקצת עליהם מגולים אין חשש כלאים, ואין צורך לעשר את התוספת, ואין במה שגדל דין שביעית, ומותר ליטלם בשבת, אך כאן מדובר שהספל מחובר ואין אפשרות להוציאו בלי מעדר או קרדום ולכן הוא ממעט בכותל.

סולם מצרי לא ממעט וסולם צורי ממעט, לסולם מצרי אין ד' שלבים, ורב אחא בר רבא הקשה מה החילוק בין צורי למצרי ואמר רב אשי שאמרו בשם רב שסולם מצרי ניטל בשבת ואינו ממעט אך בסולם צורי הכובד שלו הוא קביעותו.

אביי אומר שכותל הגבוה י' טפחים בין חצירות ויש סולמות רחבים ד' מב' צדדים כשאין ג' טפחים ביניהם ממעטים וכשיש ג' טפחים ביניהם לא ממעטים, ודוקא כשאין הכותל רחב ד' ואם הוא רחב ד' הסולמות ממעטים גם כשהם רחוקים יותר מג', רב ביבי בר אביי אומר שאם בנה איצטבא על איצטבא אם בתחתונה יש ד' ממעטת ואפילו אין בה ד' ויש בעליונה והיא גבוהה מתחתונה פחות מג' ממעטים, ור"נ אמר בשם רבה בר אבוה שאם יש סולם ששליבותיו אינם מחוברות ובתחתונה יש ד' ממעטת או שאין בה ד' אך בעליונה יש ד' והיא סמוכה לתחתונה תוך ג' ממעטים.

אומר שבאילן זה תלוי במחלוקת רבי ורבנן, ובאשירה זה תלוי במחלוקת ר' יהודה ורבנן.

משנה אם היה חריץ שבין ב' חצירות אם עמוק י' ורחב ד' יערבו לחוד ולא יחד ואפילו התמלא קש או תבן, אך אם מילאהו עפר או צורות מערבים יחד ולא לחוד, ואם נתן על החריץ נסר רחב ד' וכן אם היו ב' גזוזטראות אחת כנגד השניה ונתן נסר ביניהם יכולים לערב יחד ולחוד, ואם הנסר פחות מד' מערבים לחוד ולא יחד. **גמרא** במשנה רואים שתבן אינו נחשב לחצוץ אך קשה ששנינו אח"כ במתבן שבין ב' חצירות שכשהוא גבוה י' טפחים מערבים לחוד, ואביי מחלק שתבן נחשב מחיצה אך לחציצה מועיל רק אם ביטלו ואם לא ביטלו אינו חוצץ.

משמע במשנה שבסתמא עפר חוצץ, אך קשה ששנינו באהלות שבית שמילאהו תבן או צורות אם ביטלו בטל ומשמע שלא מתבטל מאליו,

דף עט רב הונא אומר שהמשנה שם היא לדעת ר' יוסי, אך קשה שר' יוסי אומר בברייתא שתבן ואין עתיד לפנותו הוא כסתם עפר ובטל ועפר ועתיד לפנותו הוא כסתם תבן ולא בטל, ורב אסי אומר שהמשנה אצלינו כר' יוסי, ורב הונא בר רב יהושע מחלק בין שבת לטומאה שלגבי שבת מבטלים אפילו ארנק שהוא חשוב, ורב אשי אומר שיש לחלק בין בית לחריץ שחריץ עשויים לסתמו אך בית לא עשויים לסתמו.

רבא אומר שצריך נסר ד' על חריץ רק לרוחב החריץ אך לארכו מספיק נסר כל שהוא כי הוא ממעטו מרוחב ד', ובגזוזטראות מדובר זו כנגד זו וכשאינם זו כנגד זו או שאחת היא על האחרת לא מספיק נסר ד' לחברם, ואם הם קרובים ג' טפחים הם נחשבים כגזוזטרא אחת עקומה.

משנה מתבן שהוא בין ב' חצירות והוא גבוה י' טפחים מערבים לחוד ולא יחד, ואנשי שתי החצירות אוכלים על המתבן, ואם התמעט המתבן מ' טפחים מערבים יחד ולא לחוד. **גמרא** מותר רק לאכול על המתבן אך לא יתן לקופתו ויאכיל ומשמע שלהעמיד שם בהמה מותר, אך ר' הונא אמר בשם ר' חנינא שמותר להעמיד בהמתו שתאכל עשבים אך לא שתאכל מוקצה, ויש להעמיד שהיא אוכלת שם על ידי שעומד בפניה, אך קשה ששנינו לענין בית בין ב' חצירות ומילאהו תבן מערבים לחוד ולא יחד וכל אחד מהם יכול לתת תבן בקופתו ולהאכיל ואם התמעט התבן מ' טפחים שניהם נאסרו ואחד נועל את ביתו ומבטל רשותו ולו אסור ולחבירו מותר, וכן הדין בכור תבן בין ב' תחומי שבת, ואצלינו אמר רב הונא שלא יתן לקופתו, ויש לחלק שבבית עם תיקרה ניכר אם נפחת גבהו של התבן אך בין חצירות לא ניכר אם יפחת גובה התבן מ' טפחים.

יש לדייק שלענין בית משמע שכל עוד התבן י' טפחים מותר אף כשהתקרה גבוהה הרבה ורואים שמחיצה נקראת אף שאינה מגיעה לתקרה, ואביי מבאר שמדובר בבית גבוה י"ג פחות משהו והתבן הוא י' ויש לבוד, ורב הונא בר רב יהושע אומר שאפילו כשהבית י' והתבן ז' ומשהו יש לבוד, **עמוד ב'** ולדבריו יש לומר בברייתא תורת עשרה כי הרי אין בתבן גובה י'.

לכאורה יש לדייק במשנה שדיוורים הבאים בשבת אסורים יש לדחות שמדובר שהתמעט קודם שבת.

כתוב במשנה נועל ביתו ומבטל רשותו, ולכאורה משמע שצריך את שניהם ויש לומר שמספיק אחד מהם או נעילת ביתו או ביטול רשותו, וללישנא בתרא צריך לנעול ביתו ולבטל רשותו.

כשביטל רשותו הוא אסור וחבירו מותר והחידוש בזה שאפילו אם השני ביטל לו חזרה אינו מועיל כי אין מבטלים וחוזרים ומבטלים.

נסר מועיל גם בכור שבין ב' תחומין והחידוש הוא שגם לר"ע שסובר תחומין דאורייתא לא גוזרים שמא יבא להחליף מתחום זה לזה.

משנה שיתוף המבוי הוא שמניח חבית ואומר זו לכל בני המבוי ויכול לזכות לכולם ע"י בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העבריים או אשתו, אך לא ע"י בניו ובנותיו הקטנים או עבדו ושפחתו הכנענים כי ידם כידו. **גמרא** רב יהודה אומר שיש להגביה את החבית של השיתוף טפה, ורבא אמר שזקני פומבדיתא אמרו דין זה ועוד דין שהמקדש יצא רק אם טעם מלא לוגמיו ואם לא לא יצא, ורב חביבא אמר שהם אמרו עוד דין שרב יהודה אמר בשם שמואל שעושים מדורה בשבת ליולדת, ומשמע שלחולה לא ורק בימות הגשמים ולא בימות החמה, ורב חייה בר אבין אמר בשם שמואל שגם אם הקיז דם והצטנן עושים לו מדורה בשבת אף בתקופת תמוז, ואמימר אמר שזקני פומבדיתא אמרו עוד דין בשם רב שעץ אשירה סתם היא גם במקרה שכמרי ע"ז שומרים אותה, ואסור לטעום מפרותיה, **דף פ** ושמואל אסר גם באופן שהתמרים עשויים לשיכר של ע"ז בי נצרפי שהם שותים אותה ביום אידם, ואמרו שזקני פומבדיתא שהלכה כשמואל, אך קשה ממה ששנינו בברייתא כיצד עושים שיתוף מבואות מביאים חבית של יין שמן או תמרים וגרוגרות ושאר מיני פירות ואם היא משלו צריך לזכות ואם היא משל כולם צריך להודיע ומגביה מהקרקע **משהו** ויש לומר שהמשהו הזה הוא טפה.

רב סובר שלא צריך לזכות שיתופי מבואות ולשמואל צריך לזכות וכן נחלקו בעירובי תחומין שלרב צריך לזכות ולשמואל לא, ולכאורה דעת שמואל מובנת שרק בעירובי חצירות כתוב שצריך לזכות ולא בתחומין ושיתוף, ורב סובר שזה מחלוקת תנאים שהיה מעשה שכלתו של ר' אושעיא הלכה למרחץ והחשיך ועירבה לה חמותה ור' חייא אסר ור' ישמעאל בר' יוסי אמר לו בבלי מדוע מחמיר אתה כך בעירובין, ואביי אמר שמה שיש להקל בעירובין מקילים והסתפקו כשחמותה עירבה לה משל עצמה, ואסרו כי היא לא זיכתה לה, או שמדובר עירבה משל כלתה ואסרו בגלל שלא היה מדעתה, ותלמיד אחד ששמו ר' יעקב אמר שר' יוחנן אמר שזה היה משל חמותה ולא זיכתה לה, ור' זירא אמר לר' יעקב בן בת יעקב שכשתגיע לארץ ישראל לך דרך סולמה של צור ושאל את ר' יעקב בר אידי על ספק זה אם עירבה משלה או משל עצמה, והוא אמר שהיה שמשל חמותה ואסרו כי לא זיכתה לה, ור"נ אמר שנוקטים שבין עירובי חצירות או תחומין או שיתוף צריך לזכות, ור"נ הסתפק אם גם בעירובי תבשילים צריך לזכות, ורב יוסף אמר שר"נ בר רב אדא אמר בשם שמואל שעירוב תבשילים צריך לזכות ואמר אביי שודאי לא שמע כי אם שמע הוא לא היה מסתפק, ודחה רב יוסף שבעירובי תחומין אמר שמואל שלא צריך לזכות ורב אמר שצריך אך יש לומר שכשנחלקו רב ושמואל מחמירים כאחד מהם, אך כאן אם הוא היה שומע דברי שמואל הוא לא היה חולק עליו.

בשכינותו של ר' זירא היה שומר כלי זין שרצו לשכור ממנו את רשותו והוא לא הסכים, שאלו את ר' זירא אם ניתן לשכור מאשתו, אמר ר' זירא שר"ל אמר בשם ר' חנינא שאשתו של אדם מערכת שלא מדעתו, וכן בשכינותו של רב יהודה בר

אושעיא היה נכרי שלא רצה להשכיר את רשותו, ושאלו את רב יהודה בר אושעיא אם ניתן לשכור מאשתו והוא לא ידע לענות וגם רב מתנה לא ידע, ושאלו את רב יהודה והוא אמר בשם שמואל שאשתו של אדם מערבת שלא מדעתו והקשו ממה ששינונו שנשים שעירבו שלא מדעת בעליהם אין עירובן עירוב ושיתופם שיתוף, ויש לחלק שאם הוא אוסר על בני המבוי לא צריך את דעתו ואם אינו אוסר צריך את דעתו, ואם לא נחלק כך יהיה קשה מדברי שמואל שאמר שאחד מבני המבוי שרגיל להשתתף עמם ולא השתתף בני המבוי נכנסים אליו ולוקחים ממנו שיתוף על כרחו ודוקא הרגיל עמם אוסר עליהם אך שאינו רגיל לא כופים ואין לדייק מהברייתא שכופים לעשות לחי וקורה למבוי **עמוד ב** ששם מדובר שאין מחיצות, וללישנא בתרא בב"ד כופים.

רב חייא בר אשי אומר שעושים לחי מאשירה ור"ל אומר שעושים קורה אשירה, וכל שכן לחי, ולמ"ד שלחי עושים קורה לא עושים, כי צריך שיעור ואשירה כתות שיעורו.

משנה אם התמעט שיעור האוכל בשיתוף מוסיף ומזכה ולא צריך להודיע ואם התווספו דיירים מוסיף ומודיע, והשיעור למרובים מזון ב' סעודות לכולם ולמועטים גרוגרת לכל אחד, ואומר ר' יוסי ששיעור זה הוא רק בתחילה כשמערבים אך לשיור עירוב מספיק כל שהוא, והעירוב בחצירות הוא כדי שלא ישתכח תורת עירוב מהתינוקות. **גמרא** אם מדובר במשנה שמוסיף באותו מין שהתמעט גם בכלה יכול לעשות ולא יצטרך להודיע, ובמין אחר גם נתמעט צריך להודיע, ששינונו בברייתא שבמין אחד גם בכלה לא צריך להודיע ובמין אחר צריך להודיע, ויש לפרש שמדובר במין אחד ונתמטמט שהוא כלה לגמרי וללישנא בתרא מדובר בב' מינים ובברייתא יש לבאר שרק אם כלה צריך להודיע.

רב שיזבי אמר שרב חסדא הוכיח מהמשנה שחלקו על ר' יהודה שאומר שבעירובי חצירות מערבים בין לדעת בין שלא לדעת, והחידוש הוא שלא נאמר שר' יהודה יודה בחצר בין מבואות שצריך דעת, אלא ר' יהודה סובר שלעולם לא צריך דעת בעירובי חצירות.

המשנה אמרה שבמרובים מספיק ב' סעודות ורב יהודה אמר בשם שמואל שמרובים היינו י"ח בני אדם, והכוונה מ"ח ויותר, ורב יצחק בן רב יהודה פירש בשם אביו שאם נחלק את מזון ב' סעודות ל"ח יגיע לכל אחד גרוגרת ופחות מ"ח איש יש יותר מגרוגרת, ויודעים מכאן שב' סעודות הוא כשיעור י"ח גרוגרות.

משנה לר"א מערבים ומשתתפים בכל סוגי המזון מלבד מים ומלח, ולר' יהושע ככר שלם הוא עירוב ופרוסה אפילו גדולה כסאה לא מערבים, ואם יש ככר קטן כאיסר והוא שלם מערבים בו.

דף פא גמרא אמנם כבר שינונו בפרק שני שבכל מערבים ומשתתפים, לרבה רצו לחדש שלא כר' יהושע שצריך דוקא שלם, ואביי מקשה מברייתא שמערבים בכל ומשתתפים בכל ורק בחצר אמרו לערב בפת, ורק ר' יהושע סובר שדוקא פת ובאותה ברייתא כתוב בכל, אלא יש לפרש שהמשנה באה לומר שבכל מערבים ואפילו בפרוסה שלא כר' יהושע, והוא סבר שלא יערבו בפרוסה שזה גורם לאיבה שאחד נותן שלם ואחד לא, לפ"ז אם נתנו כולם פרוסה זה יועיל אלא יש לומר שחששו שיחזור הדבר לקלוקלו, ר' יוחנן בן שאול אומר ששלימה שנלקח ממנה שיעור חלה או שיעור דימוע בתרומה מערבים בה

והברייתא שאומרת שכדי חלתה לא מערבים וכדי דימוע מערבים, שם מדובר שחסר שיעור חלה של בעל הבית או העושה למשתה בנו, שזה אחד חלקי כ"ד אך שיעור חלת נחתום או אשה העושה למכור בשוק היא אחד חלקי מ"ח ואינו נקרא חסרון בשלימה, רב חסדא אומר שאם תפר לפת החתוכה בקיסם מערבים בה, והברייתא שאומרת שלא מערבים מדובר כשינונו התפר ורב חסדא דיבר כשלא ניכר התפר, שמואל סובר שמערבים בפת אורז ודוחן, ומר עוקבא אמר בשם שמואל שבפת אורז מערבים ולא בפת דוחן, ורב אמר שמערבים בפת עדשים, והפת שהיתה בימי שמואל זורקה לכלבים היתה עשויה ממינים אחרים, שכתוב **ואתה קח לך חטים ושעורים ופול ועדשים דוחן וכוסמין**, ורב פפא אמר שהיתה צלויה בצואת אדם שכתוב והיא בגללי צואת האדם תעגנה לעיניהם, ומה שכתוב ועוגת שעורים תאכלנה, רב חסדא אומר שהכוונה לשיעורים ורב פפא מפרש שהיא עשויה כמו שעורים ולא יפה כחטים.

משנה לר"א אדם נותן מעה לחנוני ונחתום כדי שיזכה לו עירוב ולחכמים לא זכו לו מעותיו, **עמוד ב** והם מודים שאם אמר לשאר בני אדם שיזכו מעותיו שמערבים לאדם מדעתו, ור' יהודה אומר שרק בעירוב תחומין צריך דעת ולא בעירובי חצירות, כי זה זכות שזוכים שלא בפניו אך תחומין זה חובה וצריך בפניו. **גמרא** לר"א מועיל עירוב בחנוני אף כשלא עשה קנין משיכה ורבה בר אבהו אומר שזה כד' פרקים בשנה שמשחטיים הטבח על כרחו ואפילו יש לו שור שווה אלף דינר ולקונה יש דינר, כופים אותו לשחוט ולכן אם מת השור מת לקונה אף שלא משך, ולרב הונא מדובר כשמשך אך לפי זה מה שכתוב בהמשך המשנה שבשאר ימות השנה מת למוכר ואם משך הקונה צריך להפסיד, אלא מדובר שזיכה לו ע"י אחר וכל השנה הוא חוב לו ואין חבין ללא דעתו, אך בד' פרקים שכולם זקוקים לבשר זה זכות וזכין לו שלא בפניו, ור' יוחנן אומר שבד' פרקים העמידו חכמים דבריהם על דין תורה שמעות קונות ובשאר השנה רק משיכה קונה שאם יקנה הכסף יאמר לו המוכר נשרפו חטיך בעליה.

בשאר אדם מועיל זכיה במעות, רב ושמואל מבארים שבעה"ב קונה במעות שדוקא נחתום לא קונה במעות אך בעה"ב קונה ועוד אמר שמואל שרק מעות לא קונות אך כלי קונה ואם אמר ערב לי זה כשליחות ומערב לדעתו.

שמואל פסק כר' יהודה שא"צ דעת בעירובי חצירות, והלכה כר' יהודה בכל מקום שהוא חלק בעירובין ורב חנא מבגדד אמר לרב יהודה האם שמואל פסק כר' יהודה גם במבוי שניטלו קורותיו או לחיי ואמר לו ששמואל פסק בעירובין ולא במחיצות, ויש לדייק שאם פסקו במשנתנו כר' יהודה א"כ חלק על ת"ק, אך ריב"ל אמר שכשר' יהודה אומר במה או אימתי, אינו חולק אלא מפרש ועוד שיש משנה שאם נוספו דיורים מזכה וצריך להודיע, ויש לומר שרק במקום שהעירוב הוא חוב כגון חצר שבין ב' מבואות לכן צריך להודיע, אך רב חסדא אמר להדיא שחלקו על ר' יהודה,

דף פב אלא שאין להקשות מריב"ל על שמואל ורב חסדא שהם סברו שר' יהודה חולק גם כשהוא אומר **במה**, וכן סובר ר' יוחנן שכשר' יהודה אומר במה הוא חולק וכשאומר אימתי הוא מפרש, ומה שכתוב במשנה שפסולי עדות הם משחק בקוביא ומלווי ריבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ואומר ר' יהודה שהוא נפסל רק בזמן שאין להם אומנות אלא היא ואם יש לו עוד אומנות כשר, וישנה ברייתא שלחכמים פסול אף כשיש לו

עוד אומנות, ויש לומר שחכמים הם לדעת ר' טרפון שאומר
בנזירות שהאומר הרני נזיר שהבא הוא נזיר ואחד אומר הרני
נזיר שאינו נזיר אף אחד מהם אינו נזיר שנזירות ניתנה להפלאה
שהוא בטוח בה וגם במשחק בקוביא הוא משעבד את עצמו
לשלם אם יפסיד במשחק ולכן אינו קונה והוא כגזלן.

פרק כיצד משתתפין

משנה שותפות בעירוב תחומין היא שאחד מניח חבית ואומר זו
לכל בני עירי למי שילך לבית האבל או בית המשתה, וכל מי
שקיבל עליו מבעוד יום מותר ע"י העירוב, ומשתחשך אסור כי
אין עירוב אחר חשיכה. **גמרא** רב יוסף אומר שמערבים רק
לדבר מצוה, ולכאורה זה מפורש במשנה שרק לבית האבל או
בית המשתה מותר, אך יש לומר שהמשנה לא נקטה בדוקא אלא
במה שרגילים.

מדברי המשנה שמועיל רק למקבל מבעוד יום מוכח לכאורה
שאינן ברירה, כי אם יש ברירה יועיל למפרע, ורב אשי אומר
שהמשנה אמרה שצריך להודיע מבעוד יום, אך מועיל אם
התרצה אחר חשיכה שיש ברירה. רב אסי אומר שקטן בן שש
יוצא בעירוב אמו, והברייתא שאומרת קטן הצריך לאמו יוצא
בעירוב אמו ושאינו צריך לאמו לא, ולגבי סוכה קטן שאין צריך
לאמו חייב בה ולר' ינאי השיעור הוא בקטן שנפנה ואין צריך
לאמו שתקנת, ולר"ל ממתי שכשהוא מתעורר ואינו קורא אמא
אמא ואמנם גדולים יותר גם קוראים לאמם כשניעורים אך לא
כופלים לקרוא לה עד שתבוא, וזה כבן ד' או ה', **עמוד ב** ורב
יהושע בר רב אידי אומר שדברי רב אסי שבעירוב השיעור הוא
בן שש כי כשאביו עירב לכיוון אחר נוח לו יותר להיות בצוותא
עם אמו, אך יש ברייתא שקטן הצריך לאמו יוצא בעירוב אמו
עד שש ורואים שבן שש לא, ורב אסי עצמו אמר עד בן שש ועד
בכלל, ולא קשה על ר' ינאי ור"ל בסוכה שכשאביו עימו מבן ד'
או ה' אינו צריך לאמו, וכשאביו אינו עמו הוא נקרא צריך לאמו
עד בן ו'.

שנו בברייתא שאדם יכול לערב ע"י בנו ובתו הקטנים או עבדו
ושפחתו הכנענים בין אם יודעים בין אם לא אך לבניו הגדולים
או אשתו או עבדו ושפחתו העברים מערב רק לדעתם, וכן שנינו
בעוד ברייתא שבגדולים רק לדעתם וקטנים או כנענים אף שלא
לדעתם כי ידם כידו, ואם הם ערכו וגם רבם עירב עליהם יוצאים
בשל רבם חוץ מאשה שיכולה למחות, וגם הגדולים כאשתו,
ומשמע שאם לא מחתה האשה היא כבעלה, ומה שכתוב ברישא
אלא מדעתם היינו ששתקו ומה שכתוב בהמשך שאם יערבו
ועירב רבם יוצאים בשל רבם חוץ מהאשה, שכיוון שהם עירבו
למקום אחר זה נקרא מחאה.

משנה שיעור עירוב תחומין לר"מ מזון ב' סעודות בחול ולר'
יהודה כשיעור סעודות שבת ושניהם להקל שלר"מ בשבת
אוכלים יותר פת ולר' יהודה בשבת אוכלים פחות, ולר' יוחנן בן
ברוקה כשיעור ככר הנלקח מנחתום בשיעור פונדיון כשקונים
ד' סאים חטים בסלע, ולר"ש שני חלקי ככר שבקב יש ג'
ככרות, וחצי ככר זו שיעורה לטמא בגדים בבית נגוע וחצי
מחציה פוסל את האוכל אוכל טמא מלאכול תרומה. **גמרא** לרב
ב' סעודות הם ב' ככרות שהאכרים לוקחים למאכלם, ורב אדא
בר אהבה אומר ב' לחמים שאוכלים בנהר פיתא, אומר רב יוסף
לרב יוסף בן רבא כמו מי סובר אביך אומר לו כר"מ ואמר רב

יוסף שגם הוא סובר כך כי לר' יהודה לא מובן מה שאומרים
שיש רווח לאוכל מתוק.

יש ברייתא שר' יוחנן ור"ש קרובים בשיעורם, ולכאורה לר'
יוחנן יש ד' סעודות בקב ולר"ש ט' ומבאר רב חסדא אומר
שמורידים מהם שליש לשכר החנוני, אך לפי זה לר' יוחנן יש
שש סעודות בקב ויש לומר כרב חסדא שאומר במקום אחר
שמורידים חצי לחנוני ויוצא ח', ולכן דבריהם קרובים, והחילוק
הוא שאם בעה"ב נותן עצים שכר החנוני הוא שליש וכשאינו
נותן עצים שכר החנוני מחצה,

דף פג שנו בברייתא ששמינית הככר לטמא טומאת אוכלים
ומשנתינו לא מנתה טומאת אוכלים כי בזה לא שוים השיעורים
שלר' יהודה שיעור חצי פרס הוא ב' ביצים חסר קצת, ולר' יוסי
ב' ביצים שוחקות ברווח, ורבי שיער ב' ביצים ועוד והיינו חלק
אחד מכ' מביצה, ולענין טומאת אוכלים ר' דוסא ור' נתן
סוברים שהוא ביצה וקליפתה, ולחכמים, ביצה ללא קליפה, ורב
חסדא אמר שלחכמים שיעורה כביצה ומחצה שוחקות ברווח,
וזה כדעת ר' יוחנן בן ברוקה ובא רב חסדא שלהוסיף שהשיעור
הוא בשוחקות, רב דימי אמר שבנויט שלח לרבי מדה מודיא
קורנסא מנאוסה, ושיער רבי ר"ז ביצים ולכאורה בסאה
מדברית יש קמ"ד, ובשל ירושלמית יש קע"ג ושל ציפורית ר"ז,
ויש לומר שרבי שיער במדה ציפורית והוסיפו לה שיעור חלה,
אך זה יוצא ח' ביצים ויש להוסיף קצת מהוועוד של רבי וזה
מעט יותר מר"ז, אלא כיון שזה פחות מביצה הוא לא החשיב
אותה, סאה ירושלמית יתירה משל מדברית ושל ציפורית
יתירה מירושלמית שתות וא"כ היא יתירה ממדברית שליש, אך
שליש מדברית זה מ"ח והוועודף של ציפורית הוא ס"ג ושליש
ירושלמית והוא נ"ח ושליש של ציפורית הוא ס"ט וצריך לומר
ששל ציפורית יתירה על מדברית קרוב לשליש שלה, ושליש
שלה הוא קרוב למחצה מדברית ורבינא דוחה שלא כתוב ב'
פעמים קרוב, והוא מבאר שמידה צפורית עם הוועוד של רבי
היא יתירה על מחצה מדברית שליש ביצה.

עמוד ב כתוב בחלה ראשית עריסותיכם כדי עיסתכם במדבר
ושיעורה עשירית האיפה, וז' רבעי קב ועוד חייבת בחלה והם ו'
ירושלמיות, וה' ציפוריות, והאוכל כמידה זו הוא בריא ומבורך
ויותר מכך הוא רעבתן והאוכל פחות מכך הוא מקולקל בבני
מעיו.

משנה אנשי חצר ומרפסת ששכחו לערב ביניהם מה שגבוה י'
טפחים נסמך למרפסת, ומה שפחות מ' נסמך לחצר, חוליית
הבור והסלע הגבוהים י' הם למרפסת, ופחות מ' לחצר ודוקא
בסמוכה ד' טפחים למרפסת ויותר מד' היא נסמכת לחצר, **גמרא**
אם יש פתח ביניהם, זה כדין חלון שבין ב' חצירות, ואם
משתמשים ביניהם רק בזריקה זה ככותל שבין ב' חצירות שלא
מערבים, ואם משתמשים בשלשול זה כחריץ שבין ב' חצירות
ואם לצד אחד בפתח ולצד אחד בשלשול תנו לצד שבפתח
כדינו של רבה בר רב הונא בשם ר"נ לעיל, ואם לצד אחד פתח
ולצד אחד בשלשול זה כדין רב שיזבי בשם ר"נ, ואם לצד אחד
בשלשול ולצד אחד בזריקה לרב שניהן אסורים ולשמואל
נותנים לזה שבשלשול שלהם זה נוח יותר, ולכאורה יש להוכיח
מהמשנה שאנשי חצר ומרפסת שלא עירבו מה שגבוה מ'
למרפסת ומה שפחות מ' זה לחצר.